

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยใช้ภาพยนตร์ประกอบ และไม่ใช้
ภาพยนตร์ประกอบ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลปะ โรงเรียนสตรีวิทยา

A Comparative Study of the Effectiveness of Geography Teaching
With and Without Films for Matayomsuksa V, Arts Course Students, in
Satee Vitaya School.

โดย

นางบุญเลื่อน บุญเกิดรัมย์ ก.บ., พ.ม.

001435

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษาตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๒

I1609918X

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้ไปช่วยประกอบ
การศึกษาค้นคว้าวิจัยตามวัตถุประสงค์.

ดร. ชัยวัฒน์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

Dr. [Signature]

ประธานกรรมการ

Dr. [Signature]

กรรมการ

Dr. [Signature]

กรรมการ

Dr. [Signature]

กรรมการ

อาจารย์ชูฉวนกุ่มงามวิจัย

อาจารย์ฉวี สุกรโชนิน

วันที่ 26 เดือน 1 พ.ค. 2572

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยใช้ภาพยนตร์ประกอบ และไปใช้ภาพยนตร์ประกอบในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลปะ โรงเรียนสตรีวิทยา

ผู้วิจัย นางบุญเลื่อน บุญเกิดรัมย์ สาขาโลหิตศึกษา คณะนักศึกษาดุษฎี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๖

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาว่าการใช้ภาพยนตร์ เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนในประเทศไทยนั้น มีผลเป็นอย่างไร โดยการเปรียบเทียบผลจากการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ภาคภาพ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลปะ โรงเรียนสตรีวิทยา ด้วยการสอน ๒ แบบคือ แบบที่ใช้ภาพยนตร์ประกอบ และไปใช้ภาพยนตร์ประกอบ ผู้วิจัยได้แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม เพื่อจะนำไปทำการสอนแบบบรรยายควบคู่ไปกับกลุ่มหนึ่ง และอีกกลุ่มหนึ่งนั้นสอนโดยใช้ภาพยนตร์เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน การสอนทั้งสองกลุ่มนี้สอนวิชาเดียวกัน และหัวข้อเดียวกัน จำนวน ๖ เรื่อง ใช้เวลาในการสอนเท่ากัน จำนวนนักเรียนที่สอนโดยการบรรยายมี ๒๕ คน จำนวนนักเรียนที่สอนโดยใช้ภาพยนตร์ประกอบมี ๒๗ คน รวมทั้งสิ้น ๕๒ คน ความรู้นักเรียนเหล่านี้วัดเฉลี่ยแล้วเท่ากัน ทั้งนี้รวมได้โดยการวัดจากคะแนนเฉลี่ยของการสอนวิชาภูมิศาสตร์ภาคภาพครั้งสุดท้ายของนักเรียนทุกคนในการสอนทุกครั้งใช้ครูคนเดียวกัน เวลาที่ทำการสอนใช้เวลาเท่ากันทุกครั้ง กำหนดเวลาในการสอนชั้นละ ๔๐ นาที การทดสอบนั้นจะทำการทดสอบโดยการแจกข้อทดสอบแบบปรนัยที่เตรียมไว้ และให้เวลาใช้ข้อสอบครั้งละ ๑๐ นาที การทดสอบนี้ทดสอบกลุ่มละ ๒ ครั้งเท่านั้น การสอนแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกันประมาณ ๑ สัปดาห์ ใช้ข้อทดสอบอย่างเดียวกันทุกครั้ง ดังนั้นเรื่องที่จะวัดทั้งหมดมี ๖ เรื่อง และข้อทดสอบรวม ๖ ชุด

ผลของการวิจัยปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบรวมทั้ง ๒ ครั้งของคู่ที่สอน โดยใช้ภาษาชนบทมีระดับสูงกว่าคู่ที่สอนแบบบรรยายเรียงเล็กน้อย และแตกต่างกันทางไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นด้วยเหตุหลายประการคือ นักเรียนอาจมีความรู้ในบางเรื่องที่สูงกว่ากัน เพราะนักเรียนเหล่านี้เป็นนักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียน นอกจากนั้นสภาพของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้อุปกรณ์ประเภทหลาย และจำนวนนักเรียน การเตรียมอุปกรณ์การฉายไม่พร้อม ทำให้การเรียนการสอนไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ส่วนสภาพแวดล้อมเป็นอาคารเรียนต่างประเทศ มีเนื้อหาไม่แจ่มแจ้งพอทำให้เข้าใจยาก และนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการสอนแบบใช้ทัศนศึกษา ผู้ทำการวิจัยทราบสาเหตุเหล่านี้ก็ แต่ไม่สามารถจะติดต่อขอความร่วมมือที่ถี่ถ้วนได้จากที่อื่นได้ จึงทำไปตามที่สามารถจะทำได้ แต่ถึงแม้จะมี ความบกพร่องก็ตาม ผลที่ปรากฏก็บังปรากฏว่าการสอนโดยใช้ภาษาชนบทมีระดับยังได้สูงกว่าการสอนแบบบรรยาย

จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้เห็นว่า แม้ว่าการสอนโดยใช้ภาษาชนบทมีระดับจะประสบความสำเร็จ และเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างสูงในต่างประเทศ แต่สำหรับในประเทศไทยแล้ว แม้ว่าจะได้ผลว่าการสอนโดยใช้ภาษาชนบทมีระดับโดยสูงสูงกว่าการสอนแบบบรรยายก็ตาม แต่ก็ยังไม่เป็นที่พึงพอใจนัก ทั้งนี้เป็นเพราะการสอนแบบใช้อุปกรณ์ใช้ทัศนศึกษาที่ยังใช้กันน้อยมาก เนื่องจากผู้ใช้ขาดความรู้ ความชำนาญ และสิ่งขาดแคลนที่จะอำนวยความสะดวกการเรียนวันยังค่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า สภาพการเรียนการสอนแบบเดิมที่ใช้กันอยู่มาช้านานแล้วนั้น ยังมีอิทธิพลมาก เพราะสภาพการเรียนการสอนแบบเก่ายังมีสะดวกสบาย และเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมเก่า อันหมายถึงอาคารสถานที่ และวิธีสอนตามแบบเดิมของครู แต่การเรียนการสอนตามแบบเดิมนั้นย่อมเหมาะสมกับยุคแห่งวิทยาการยังไม่มาหมายเหมือนสมัยนี้ การเรียนการสอนในสมัยนี้จึงควรปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ การสอนโดยใช้ภาษาชนบทมีระดับเป็นวิธีการอย่างหนึ่งซึ่งสอนได้ผลดีในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งวงการศึกษารวมของประเทศไทยควรจะสนับสนุนเป็นอันบ้าง ทั้งนี้ย่อมหมายถึงการปรับปรุงตัวบุคคล อาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุการสอนให้สอดคล้องกันไปด้วย เพื่อที่จะให้การศึกษารวมชาติ อันเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศไทยเจริญรุดหน้าทัดเทียมกับอารยธรรมประเทศอื่นโดยเร็วด้วย.

- Thesis title : A comparative Study of the Effectiveness of Geography Teaching With and Without Films for Matayom Suksa V, Arts Course Students, in Satee Vitaya School.
- Name : Mrs. Boonluan Boongerdrum, Department of Audio-Visual Communication, Graduate School, Chulalongkorn University, Thailand.
- Date : April, 1969

Abstract

- Purpose : A Study of the effectiveness of a verbal presentation compared with a visual (films) presentation in teaching geography.
- Procedure : Students were divided into two groups with 28 and 27 in each respective group. Both groups were taught the same subject, content, by the same teacher and for equal amounts of time. One group was taught only verbal explanation, while the other used a visual (film) presentation. After each 40 minutes presentation, a ten minutes' test was given and this same procedure was followed for each of the six topics taught.
- Result : According to this research, it is obvious that the mean score from the six tests of the class exposed to films presentation obtained a higher but not significantly higher achievement than the class that had been taught by the verbal method. We might have concluded that the learning system in Thailand lacks audio-visual

aids, especially projected materials, Students in Thailand are accustomed to learning by the verbal method, so they have acquired the habit of learning by listening and memorizing what the teacher tries to communicate, and, therefore it has perhaps affected the results of this research.

Research Value : At the present time the schools and Educational system do not use many audio-visual aids but according to results, the educators in Thailand should be encouraged to use films in teaching. Every school should have an A - V. center and the teacher should be encouraged to use A - V. aids. The Utilization of audio-visual aids should be increased as it is useful to the educational situation in Thailand.

กิติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง การสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยใช้ภาพบนบัตรประกอบ และไม่ใช่ภาพบนบัตรประกอบในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๕ แผนกศิลปะ โรงเรียนสตรีวิฑานี้ ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลสำเร็จลงได้โดยดี เพราะได้รับความเมตตากรุณาจากสถาบันและบุคคลหลายท่าน คือ คณะมัณฑนศิลป์ ผู้อนุมัติเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย และให้ทุนอุดหนุนในการวิจัยเป็นจำนวนเงิน ๕๐๐ บาท ศาสตราจารย์สำเภา วรางกูร ได้ให้ความช่วยเหลือชี้แจงและแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานการวิจัย และแนะนำหนังสืออุเทศ อาจารย์ปลิว สุกรโยธิน คีภวานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษาและประธานของชุมนุมโสภณทัศนศึกษาของกรมวิสามัญ เป็นผู้ช่วยเลือกหัวข้อเรื่องเพื่อทำการวิจัย รวมทั้งให้ความสะดวกในการจัดหาฟิล์มถ่ายภาพ การติดคอโรงเรียน และท่านได้ควบคุมการวิจัยอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่จนจนเสร็จเรียบร้อย ชุมนุมโสภณทัศนศึกษากกรมวิสามัญศึกษา และบริษัท ซี. เอช. เอ. สยามวาสา ช่วยในด้านการเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่คณะมัณฑนศิลป์ได้มอบให้ เพื่อให้จบในการพิมพ์และดำเนินการวิจัยเป็นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือในด้านกรให้คำปรึกษาหารืออย่างคิ่บ่งจาก อาจารย์สิงห์โต ปุกนุก อาจารย์ประคอง กรรณสูตร อาจารย์สุนันท์ ปัทมาคม และได้รับความร่วมมืออย่างคิ่จากคณะครูและนักเรียนโรงเรียนสตรีวิฑานา โรงเรียนสตรีรัตนบุรี และโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในดวงจิตอันดีงามไปด้วยความเมตตากรุณา ของบรรดาท่านผู้ที่ได้กล่าวนามมาข้างต้นนี้เป็นอย่างสูง จึงใคร่ขอแสดงกเวศิตาคุณไว้ ณ ที่นี้ว่า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง และจะขอจารึกความดีอันเต็มไปดวกับความเมตตากรุณา ของบรรดาคุณจารย์และสถาบันต่าง ๆ ไว้ในใจเสมอและตลอดไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนเทวียังโปรดคล้มบันดาลให้ทุกท่าน ประสบแต่ความเจริญรุ่งโรจน์ในชีวิต และมีความสุขความเจริญตลอดกาล

บุญเลื่อน บุญเกิดรัมย์
(นางบุญเลื่อน บุญเกิดรัมย์)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	I
กติการวมประกาศ	V
สารบัญ	VI
รายการตารางประกอบ	VIII

บท

๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของ เรื่องที่นำมาวิจัย	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
คำจำกัดความของการวิจัย	๔
คุณลักษณะของการวิจัย	๕
รายงานการวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้	๖

๒ การศึกษา เกี่ยวกับมาตรฐานและการสอนโดยใช้ภาพยนตร์ประกอบ

ภาพยนตร์คืออะไร	๑๓
ประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์	๑๔
ชนิดของภาพยนตร์	๑๖
ประวัติความเป็นมาของภาพยนตร์การศึกษา	๑๘
ธรรมชาติของภาพยนตร์การศึกษา	๒๑
ชนิดของภาพยนตร์เรื่องการศึกษา	๒๑
ประโยชน์ที่ได้รับจากภาพยนตร์ทั่วไป	๒๓

บทที่	หน้า
ประโยชน์ของภาพยนตร์การศึกษาโดยเฉพาะ	๒๔
การวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของภาพยนตร์	๒๕
คุณภาพของภาพยนตร์ทางการศึกษา	๓๑
ตัวอย่างแบบประเมินค่าภาพยนตร์การศึกษา	๓๓
วิธีใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอน	๓๖
ประสิทธิภาพการใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอน	๓๗
สิ่งจำเป็นในการฉายภาพยนตร์	๓๘
คำแนะนำในการใช้เครื่องฉายภาพยนตร์	๔๒
๓ การดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล	๔๕
๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและผลของการวิจัย	๕๐
๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๕๖
บรรณานุกรม	๖๖
บรรณานุกรม	๗๒๓

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑	ผลการทดสอบครั้งที่ ๑ เรื่อง การศึกษาระบบวงนิวโลก
๒	ผลการทดสอบครั้งที่ ๒ เรื่อง ทำไมวัตถุจึงเปลี่ยน
๓	ผลการทดสอบครั้งที่ ๓ เรื่อง การผันแปรของเปลือกโลก
๔	ผลการทดสอบครั้งที่ ๔ เรื่อง การหมุนเวียนของน้ำ
๕	ผลการทดสอบครั้งที่ ๕ เรื่อง ลม และการกระทำของลม
๖	ผลการทดสอบครั้งที่ ๖ เรื่อง อากาศ
๗	การเปรียบเทียบผลของคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทั้ง ๖ ครั้ง
๘	ผลการทดสอบรวมทั้ง ๖ ครั้ง
๙	จำนวนนักเรียนที่ทำการทดสอบทั้ง ๖ ครั้ง